
Otázky Václava Moravce, téma: Granty a půjčky pro studenty

Otázky Václava Moravce, téma: Granty a půjčky pro studenty

Václav MORAVEC, moderátor-----

Pane prorektore, nemůže být to, když nebudou si studenti nějak přispívat na své vzdělání, nemůže to být i demotivující, včetně toho sociálního aspektu, jak o něm mluvil Mirek Topolánek?

Stanislav ŠTECH, prorektor pro rozvoj, Univerzita Karlova v Praze-----

Já si myslím, že motivace ke studiu je daleko složitější a komplexnější problém a nelze ho rozhodně zjednodušovat a redukovat pouze na, na otázku jaksi přispívání na materiální náklady, to už studenti ostatně dělají dneska, ty náklady na studium jsou, jsou poměrně, poměrně vysoké. Já si myslím, že určitá materiální zainteresovanost studentů, kteří nestudují jaksi, řekl bych, řádně a v těch řádných termínech a svým způsobem mohou i zneužívat trošičku ty podmínky na vysoké škole, je na místě, ale diskutovat tady o tom, že nějaké školné nebo odložené školné a podobně bude mít zaručeně motivační efekt, já si myslím, že to je velké zjednodušení, protože to nerespektuje prostě sociální a psychologické, řekl bych, determinanty toho, jak, jak student funguje na vysoké škole, pokud ..., ano.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Když se podíváte, promiňte, když se podíváte na onu bílou knihu, jak ji předložil veřejnosti, včetně vám jako zástupcům univerzit Ondřej Liška, na to, co je tam napsáno v souvislosti se školným, v souvislosti s granty a půjčkami, tak byste to označil za dobrý prvek, včetně toho odloženého školného?

Stanislav ŠTECH, prorektor pro rozvoj, Univerzita Karlova v Praze-----

Já vám to řeknu takhle, existuje tam v těch kapitolách, řekněme, zejména šest A7 té Bílé knihy, to jest první se věnuje financování a druhá se věnuje rovným šancím, tedy zvýšení rovných šancí. Existuje takové množství nejasností, že jakékoliv úvahy, teda jakákoliv stanoviska musí být nutně pouhými spekulacemi. Jenom jeden příklad za všechny. V kapitole číslo šest o financování se mluví o základním studijním grantu a říká se, že do něj budou přeneseny všechny současné nepřímé podpory rodičům. V kapitole sedm, která se odvolává na tu kapitolu šest, se hovoří o univerzálním studijním grantu. Nevím přesně, co znamená to slovo univerzální a říká se tam, že s jeho základem budou, budou úlevy na dani pro rodiče, které pobírají na nezaopatřené dítě a že to budou tvořit ještě nějaké další nepřímé platby rodičům. Já nevím, jaké, já nevím, v jaké výši, já nevím, jakým způsobem by to fungovalo. Čili bylo by opravdu velice neodpovědné v této chvíli říkat, ano, to je báječná věc.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Ondřeji Liško, pokud se nemýlím, tak vy chcete celý ten systém grantů, půjček, předložit do vlády v dohledné době, je to tak?

Ondřej LIŠKA, ministr školství, místopředseda strany /Strana zelených/-----

Rozhodně bych ho chtěl předložit co nejdříve, ale je s ním spojena řada komplikací, protože to je zásah do toho současného systému, jeho propojení se systémem výběru daní, se sociálním systémem, to je velmi složitá věc a já udělám všechno proto, aby to bylo co nejdřív. Já na tom velmi intenzivně pracujeme, ale já bych se dovolil ještě zmínit o tom, co tady padlo. Já si skutečně myslím, že otázka školného má omezenou platnost, ale není úplně bezvýznamná. Je to naprosto legitimní debata a vede se ve všech vyspělých zemích tohoto světa. My si tuhle debatu přece nemůžeme ušetřit jenom proto, protože sociální demokracie zrovna prožívá období, kde veškerou svoji politiku formuluje na základě hesla: "Nebudeme za nic platit." Takhle to přece nejde. My musíme uvažovat o všech rozumných nástrojích, které v tom systému můžeme uplatnit, abychom posílili jak autonomii těch samotných univerzit, tak samozřejmě autonomii a odpovědnost těch jednotlivých studentů. Na to jsou různé názory, ale jedním z nich, a je to legitimní debata, je otázka například školného ve formě odložené. Já takovéto školné zavést v tomto období rozhodně nechci a myslím si, že sociální demokracie dělá chybu, když už dnes rozhoduje o tom, co bude, nebo nebude prosazovat po roce 2010 v případě, že bude ve vládě. Koneckonců školné ve Velké Británii připravili konzervativci a zavedli ho labouristi tři měsíce po volbách. Takže možná, že to bude i případ sociální demokracie, já si myslím, že potřebujeme hovořit o něčem úplně jiném.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Promiňte, jasně jste slyšel Jiřího Havla, který to vyloučil, ale odpovězte na tu moji otázku. Vy tedy očekáváte, kdy by byl celý ten systém, kdy je reálné, že bude spuštěn, když máte předložit do vlády už konkrétní propracovaný návrh ať už oněch půjček, stipendií, a tak dále. Ondřej LIŠKA, ministr školství, místopředseda strany /Strana zelených/-----Já bych chtěl, aby byl předložen nejpozději společně s věcným návrhem zákona o terciárním vzdělávání, což by mělo být na začátku roku 2009. Já bych chtěl, aby reforma terciárního vzdělávání, včetně těch

finančních mechanismů, které popisuje bez školného, aby byla předložena a schválena do konce tohoto volebního období tak, aby od roku 2011 mohla být implementována a ona nebude samozřejmě realizována ze dne na den, to bude muset být rozfázováno, i potřeba dát univerzitám, i studentům, celému tomu systému motivací osobního rozhodování, celého toho rámce, je potřeba dát čas na to, aby se nějakým způsobem transformoval. Důležité je, že cítím z těch debat, jak s děkany, rektory, akademickou sférou, i studenty, že tady potřeba změny je. Jak bude vypadat, to je otázka debaty po zbývající část tohoto roku. Já se snažím vstřebat veškeré konstruktivní podněty, které z téhle strany přicházejí a zapracovat je do toho finálního konceptu. Ten představím na začátku příštího roku.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Když se teď obrátím na Jiřího Havla, není to poněkud krátkozraké teď odmítat institut odloženého školného, když bude součástí nějakého celého systému s odkazem na krok britských labouristů, jak o něm mluvil Ondřej Liška?

Jiří HAVEL, stínový ministr školství, ekonom ČSSD-----

Tak za prvé pan kolega říká, že my o tom nechceme diskutovat, já osobně diskutuji o otázkách školného velmi poctivě dvanáct let, takže za těch dvanáct let mám pocit, že znám veškeré systémy a mohu učinit závěr. Ty země jsou v trochu jiné pozici. Pokud jde konkrétně o Británii, tak školné bylo cestou, tedy školné v uvozovkách, jak dostat do toho sektoru co nejvíce veřejných peněz, protože tam to funguje tímto způsobem. Tento návrh ovšem v té Bílé knize není. A to je ten základní problém. Dokonce ty prostředky, které z veřejných zdrojů dnes dává labouristická vláda, jsou největší věcí, která omezuje tedy a ohrožuje dnešní labouristický rozpočet. Čili ono to funguje fakticky zcela naopak, než se to vykládá v České republice. Konečně k té otázce školného jedna jednoduchá otázka. My se stále tváříme, že to vzdělání je zdarma, ale ve skutečnosti student momentálně v Čechách platí dvě třetiny svého studia z vlastní kapsy a pouze jednu třetinu platí tedy nějaké veřejné zdroje. Jestli tam zavedu školné a tu jednu třetinu zvýším na tři čtvrtiny, tak já nechápu, jaká motivace se v tom systému ještě objeví.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Když se podívám ještě na vysoké školy, které o sobě daly vědět teď kvůli nápadu ministra Tomáše Julínka, ministra zdravotnictví, který chce transformovat fakultní nemocnice, dnešní fakultní nemocnice na univerzitní nemocnice, ministr zdravotnictví Tomáš Julínek předložil vysokým školám nový návrh a vysvětluje, jak to s univerzitními nemocnicemi bude, tady je citát jeho slov: "Nemocnice budou sice akciovými společnostmi, ale na neziskovém principu. Zisk půjde zpět do léčení, výuky a výzkumu. Já nemocnice řídím a volím způsob, jak je nejlépe uřídit, to není věc univerzit. Mezikrok s přeměnou na státní akciovku je nutný, proces příprav trvá déle než rok, je nutno zmapovat majetek, převody, pracovně-právní vztahy." Teď začneme u vás, pane prorektore, vy jste v pátek jako Univerzita Karlova, pokud se nemýlím, dostali ten přepracovaný návrh transformace onoho zákona o univerzitních nemocnicích. Oslabila vaše kritika na adresu Tomáše Julínka a je ten poslední návrh pro vás přijatelný?

Stanislav ŠTECH, prorektor pro rozvoj, Univerzita Karlova v Praze-----

Prosím vás, pane redaktore, my jsme ho dostali vskutku v pátek v poledne a v této chvíli nemohu dát nějaké rozhodné stanovisko k tomu, protože prostě kolegium rektora a jeho členové děkani příslušných fakult studují tu verzi. Musím říct, že opět jsme dostali velkoryse čas až do úterka na další jednání a jistě si dovedete představit, že není vůbec jednoduché takový dokument vlastně zprobat, analyzovat a jaksi formulovat jednoznačné stanovisko. Pokud by byla pravda to, co říká pan ministr Julínek, že jsme vlastně akceptovali, ministerstvo zdravotnictví akceptovalo požadavky vysokých škol, univerzit, tak bychom, by to pro nás bylo velké, ale milé překvapení. Podobná ujištění a tvrzení zatím v minulosti se nezakládala na pravdě. Čili uvidíme, počkejte si, počkejte si do úterka.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Ondřej Liška zná ten poslední návrh, pro něj je akceptovatelný, protože vy jste, pane ministře, jasně dával najevo, že máte s tím návrhem zákona, jak ho napsalo ministerstvo zdravotnictví, zásadní problém.

Ondřej LIŠKA, ministr školství, místopředseda strany /Strana zelených/-----

Já ho neznám detailně, i moji legislativci na ministerstvu školství se tím nyní zabývají a musím tedy říci, že pro mě bylo velkým zklamáním, že ta první verze paragrafovaného znění zákona o univerzitních nemocnicích nerespektovala usnesení vlády o věcném záměru, který měl přílohu s dvanácti body, které jsem spolu s univerzitami předložil a které řešily tu část těch největších, nebo nejproblematičtější část této, této záležitosti. Bohužel ty tam nebyly obsaženy, a to včetně principu neprivatizovatelnosti. To, že existuje více přístupů a já respektuji jako premisu to, že pan ministr Julínek zvolil formu akciové společnosti, dobrá, ale tahle forma, tenhle modus může fungovat jedině tehdy, pokud budou skutečně požadavky a potřeby univerzitního prostředí, to znamená akademické půdy na půdě nemocnic důsledně ošetřeny. To v těch předchozích verzích rozhodně nebylo a já také čekám na analýzu té poslední verze ...

Václav MORAVEC, moderátor-----

A z těch informací, které máte o té poslední verzi, je to teď, poslední odpověď.

Ondřej LIŠKA, ministr školství, místopředseda strany /Strana zelených/-----

Ještě jednou, prosím, tu otázku.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Říkám, v té poslední verzi, byť ji vaši legislativci studují, jsou tam teď ty garance z toho, co o tom víte?

Ondřej LIŠKA, ministr školství, místopředseda strany /Strana zelených/-----

Já na tuto zprávu právě čekám. Takže vám to nyní nemohu říci, ale pevně věřím, že ano. Pokud ne, tak by to byl další nepozitivní milník na cestě k tomuto zákonu. To by ho rozhodně oslabilo. Ministerstvo zdravotnictví opakovaně řeklo, že tyto požadavky, potřeby tam zapracují a v minulosti se to nestalo, pokud se tomu stane tentokrát, bude to velmi zásadní pozitivní posun. Podtrhuji slova pana děkana.

Václav MORAVEC, moderátor-----

Hlavními hosty Otázek byli v Bolzanu ministr školství Ondřej Liška, v Praze pak stínový ministr školství z ČSSD Jiří Havel ...

Jiří HAVEL, stínový ministr školství, ekonom /ČSSD/-----

Na shledanou.

Václav MORAVEC, moderátor-----

... a také děkuji i prorektorovi pro rozvoj Karlovy Univerzity v Praze Stanislavu Štechovi. Přeji vám hezký zbytek dne, pánové, děkuji za účast v Otázkách.

Stanislav ŠTECH, prorektor pro rozvoj, Univerzita Karlova v Praze-----

Na shledanou.